

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARA ALMENYS UNA BATALLADA CADA SETMANA

Aquest número 10 cèntims per tot arreu

NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagosi)

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: LLIBRERIA ESPANYOLA, Rambla del Mig, núm. 20, botiga
Telèfon núm. 18692.—BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona cada trimestre: ESPANYA, pessetes 1,50.—ESTRANGER, 2,50 pessetes

Corporativisme

A la conferència explicada dies enrera per mi a Montblanch, vaig dir a propòsit del corporativisme unes quantes coses, que, si no per llur substància, tenen interès per llur actualitat, i convé que no s'esvaeixin com un fum en l'aire.

No duria ací aquelles manifestacions, si les hagués pogut ampliar a Terrassa, on havia de dissertar sobre el mateix tema. Però la conferència organitzada a la capital textil no es va poder celebrar per les famoses causes alienes a la voluntat dels iniciadors.

Més d'un cop m'han preguntat als pobles de Catalunya on he exposat les meves idees sobre aquesta qüestió roent, si en definitiva sóc o no partidari del corporativisme.

Abans de contestar aquesta pregunta, o per a contestar-la millor, aclarirem alguns conceptes implícitament continguts en la mateixa.

Les corporacions — parlo amb un llibre del ministre Aunós a la mà o davant dels ulls —, no són més que els sindicats oficials; uns sindicats d'Estat, que a Espanya es constitueixen en associacions econòmiques lliures, i a Itàlia en "trade-unions" de caràcter oficial.

Evidentment, el sindicat format per l'Estat, organitzat o autoritzat per ell, no és la societat de resistència, la societat obrera del tipus que havíem conegut a Europa als darrers temps, basada en l'autodefensa individual o de grup o de classe.

S'assembla més al gremi medieval, a la "gilda" anglosaxona, al col·legi romà, que al sindicat únic de ram o d'indústria.

Es una entitat legal i professional, benèfica, instructiva, ministerial, sense ideologia social ni contingut polític, que aspira només a establir les lleis paccionades dels oficis, el pacte nacional del treball, l'estatut i la borsa magna obreres.

Es, en una paraula, la cèl·lula del sindicalisme estatal.

Així com hi havia una socialdemocràcia, un socialisme d'Estat als darrers de l'altre segle, existeix al començament d'aquest una sindicaldemocràcia, un sindicalisme d'Estat.

I això i res més que això és el corporativisme. Un ordre de coses, un ordre polític i social basat en l'economia abans que en el Dret, o, millor dit, una societat on el dret i la moral vénen de l'economia, on el dret a viure descansa sobre el deure de treballar.

Amb la teoria i la filosofia sobre que tot el sistema es recolza, podrem o no estar conformes.

Però ara ens trobem davant d'un fet innegable, davant del fet que el món camina vers una nova justícia, vers una nova concepció de les relacions socials i humanes.

Camina trontollant, camina a tomballons, però camina. Es com un infant que no s'aguanta dret sobre les seves cames. Però ja es desenrotllarà i aprendrà a marxar.

De l'orientació jurídico-econòmica actual de les nacions, ens n'hem d'alegrar.

El corporativisme és un sindicalisme, o, si voleu, un obrerisme migrat, coix, deficient, balbucent.

Ja creixerà, ja es redreçarà. Ja parlarà alt i clar quan arribi a la major edat.

El Dret dels oficis, l'anomenat Dret laboral farà la seva via.

Per ara contentem-nos amb l'èxit i la victòria que per al pobre que treballa i que sua, que per als productors representa el fet que llurs enemics més acarnissats es rendeixin a l'evidència i acceptin llurs reivindicacions essencials.

Angel SAMBLANCAT

Creem un "premi Ignasi Iglésies"

AQUEST mati, tot passejant, m'he arribat al cementiri de Sant Andreu, per a visitar el lloc on reposa Ignasi Iglésies. Diu-menge passat no vaig poder anar a retre tribut d'homenatge al Mestre. Em quedava un pes feixuc damunt meu, del qual em calia alleugerir-me'n en compliment d'un deure.

Els pomells de flors cauen ja colltorts en comú desmai; el color de llur testa és feble, i, el cos, de fulles esgrogueïdes, va esllanguint-se poc a poc, per a tornar-se polsim, com les emocions que rebem en la vida que mantenen una intensitat d'afecte relacionada amb la distància i el temps.

Com més identificació espiritual sentim vers l'home que estigué amb el poble, i, sobtadament la seva mà es torna balba de

fred, més de pressa sembla que ens enfonsam en el buit. Ens manca un puntal.

Reconec que, en igualtat admirativa per a l'ésser que deixà d'ésser-ho, la potència afectiva estarà en relació d'aquella distància que ens separava de l'home.

Passaran uns jorns que seran la boira que embolcalla la flama del record, i cada any seran menys aquell exèrcit d'"amics". La raó temps s'encarregarà de posar-ho en clar.

Però el "vertader" poble que perdé el company, un pare, servirà alguns dels llibres del dramaturg ben prop del cor.

Però ara, els amics que tenia a Sant Andreu, l'Ignasi Iglésies, podran àdhuc retre-li homenatge acudint a la biblioteca que porta el seu nom i fundada per ell, recollida pacientment, i estic convençut que ferrosament, en aquesta barriada.

Nous escriptors acudiran a beure en la font ideològica del Mestre, i aquest serà un homenatge de compenetració espiritual, diferent dels altres, però més permanent, escurçant la distància. El temps serà llavors una raó d'atansament vers l'excels dramaturg.

La idea d'un homenatge a Ignasi Iglésies la repeteixo en tornar del cementiri, exposant-la en aquestes línies, escrites en la "Biblioteca Ignasi Iglésies", de Sant Andreu.

Entenc que la missió correspondria principalment als obrers manuals i intellectuals d'aquesta barriada, d'acord amb una Comissió creada amb tota altesa de mires, de veritables amics, de convençuts admiradors de l'Iglésies.

Se'l podria homenatjar permanentment amb la creació d'un "Premi Ignasi Iglésies", amb un concurs anual d'obres teatrals d'amor al poble, liberals, lliures de frevoleses i de carrincloneries. Els premis podrien ésser de menció honorífica amb un present artístic.

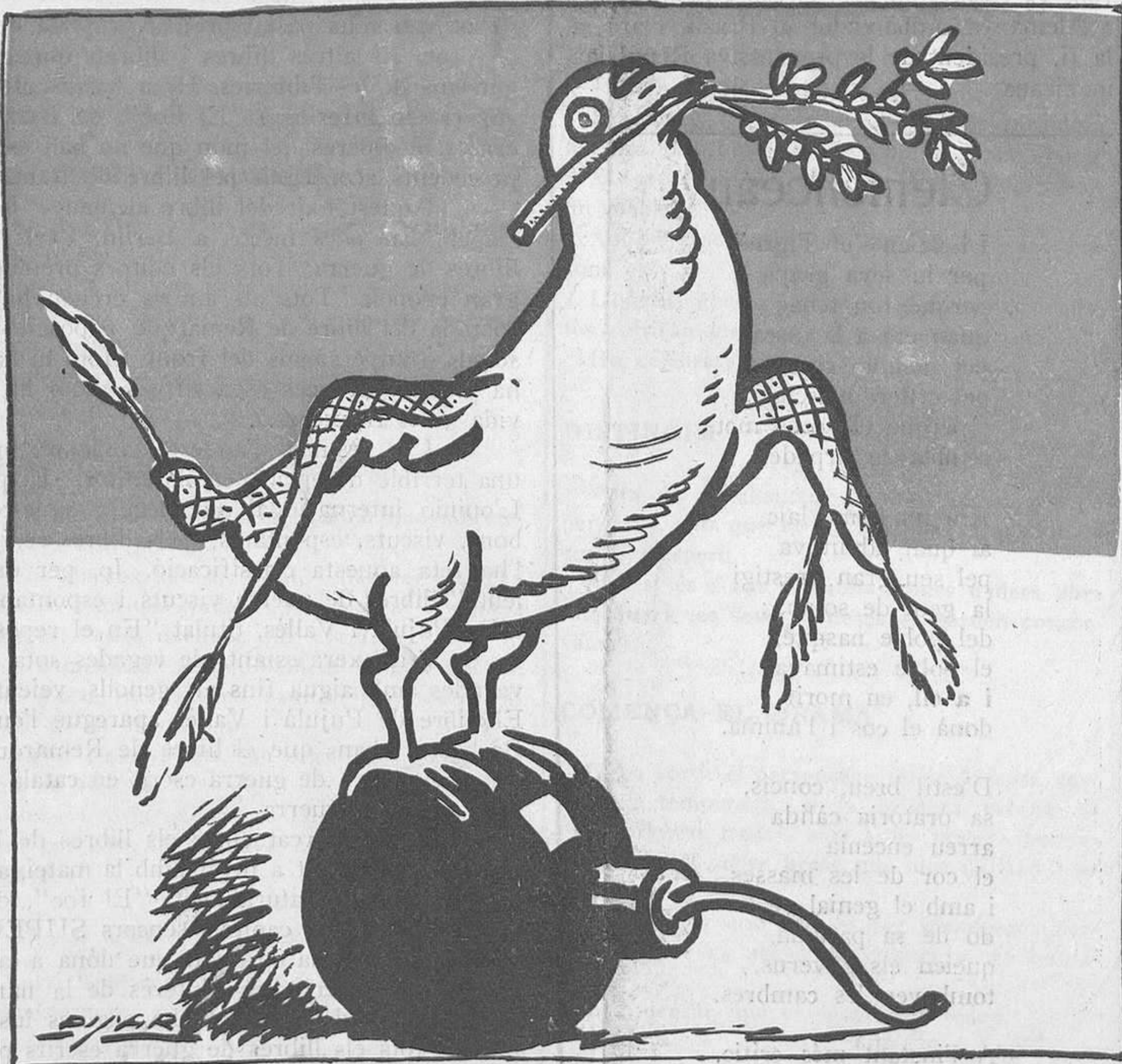
Podria ésser la iniciació de ço que he parlat altres vegades: del Teatre del Poble, que encara que de moment li faltés edifici propi, estaria espargit arreu de Catalunya on hi hagués una Societat que volgués retre tribut a la memòria del Mestre.

En cada Societat es representarien, per exemple, dues obres en dos dies determinats: una de l'Ignasi Iglésies i altra del premiat.

No seria aquesta una de les millors maneres per a recordar-lo, el poble?

Qui accepta la idea, en principi?

M. TOLOSA SURROCA.

El premi Nobel de La Pau

—I es clar que l'han declarat desert si tot-hom parla de pau, però fa pudor de pólvora!

LLIÇÓ POLITICA

L'home que desapareix

LA mort de Clemenceau ha provocat comentaris de totes les plomes i en tots els tons. Era la seva una figura massa destacada, perquè passés en silenci, i menys a l'hora de la mort, quan la puerilitat humana es creu obligada a posar un epitafi, no el de la làpida sepulcral, sinó el de la vida, com a corollari a l'obra de les Parques.

Clemenceau ha mort quan, pel seu temperament personal, començava a ésser oblidat per tothom. Es allò que passa a l'home que se sobreviu, a l'home que, com el Tigre, deixa darrera seu l'empremta de lluites violentes, el ressò no esmortit encara per l'acció sedant dels dies.

Perquè si bé és cert que Clemenceau fou l'home, el polític que guanyà la guerra, també fou el polític que ho sotmeté tot, homes, coses i allò que forma el conjunt de la nació, al criteri personal seu, a allò que el pensament propi li dictava. Per això veiem com, a l'hora de la mort, en passar revista a l'obra de Clemenceau com a home d'Estat, igual se'l pot considerar polític d'esquerra com de dreta.

Els polítics de la contextura moral d'el Tigre, són útils realment a una nació? Veiem molt difícil donar una contestació afirmativa. No obstant, ens decantem a creure que llur utilitat és molt relativa.

La política de Clemenceau, en el seu pas pel Poder, a penes ha estat invocada. Això ens porta a suposar que, sense la victòria bèl·lica, el panegíric final que se li hagués fet no hauria estat tan falaguer. Però guanyà la guerra, i aquest triomf el disculpa de tots els errors passats. Tot i així, quan es tracta de fer el balanç de tota una vida, i, més encara, d'una vida tan tumultuosa com la d'el Tigre, cal pensar per què l'oració pòstuma que se li dedica no té la cordialitat ni la calor que, en altres avinenteses, hagués tingut. I no les té perquè, després de tot, l'opinió pública respecta aquests homes; però en la intimitat de cada ciutadà hi resta una guspira d'odi. Més clar: se'ls accepta com a un mal menor; però, intrínsecament, no són estimats. Paradoxes de la vida.

Correu de l'Estranger

EL CONFLICTE XINO-SOVIÈTIC

N les qüestions polítiques xineses, les coses passen, molt sovint, d'una manera completament distinta que en les nacions occidentals. En són una prova les negociacions entre els governs de Nanquín i de Rússia.

Les tropes soviètiques, d'ençà que les hostilitats existeixen, sense que la guerra hagi estat oficialment declarada, s'han lliurat a diverses operacions ofensives més enllà de la frontera, operacions que tenien per objecte principal intimidar els directors de la política xinesa.

Però així i tot, entre bastidors, es seguia negociant sempre. Cada operació militar anava acompanyada d'un seguit d'entrevistes i conferències a la moda asiàtica.

El govern de Nanquín ha refusat de sotmetre's a les condicions russes, mentre les condicions polítiques del país eren relativament favorables. Però avui ja no és cap secret per ningú que aquestes condicions han canviat, agreujant-se encara, per serioses dificultats financeres.

En aquestes circumstàncies, doncs, la Xina ha acceptat les condicions russes. Els russos reclamen el restabliment de llurs drets en el ferrocarril oriental xinès, segons els acords de 1924, la reinstal·lació dels funcionaris i empleats russos, expulsats pels xinesos, i la llibertat de tots els presoners detinguts d'ençà que començà el conflicte.

Les negociacions seran, sens dubte, molt laborioses, i poden donar lloc, encara, a força sorpreses. Però ja és un gran progrés que les coses hagin entrat en un camí més normal, més pacífic i més raonable.

LA PRESIDÈNCIA DE LA REPÚBLICA DE MÈXIC

NOMÉS que divuit morts hi ha hagut en l'elecció del senyor Pasqual Ortiz Rubio a la presidència de la República de Mèxic. I, com en aquest món tot és relatiu, pot ben dir-se que les coses han anat a meravella.

El senyor Ortiz Rubio arriba a la presidència després d'una vida novel·lesca, autènticament mexicana. I hi arriba en bona edat, als 52 anys.

Va començar molt jove la seva carrera d'aventures polítiques. Des del col·legi on seguia els estudis d'enginyer, es llança a la lluita contra la reelecció del president conservador Porfirio Díaz. Aleshores ja es distingí també com a polemista, com a orador, com a home d'acció. Era en 1895. Tenia 18 anys.

Díaz fou reelegit. Mentrestant, Ortiz Rubio acabà els seus estudis. Es dedicava, al mateix temps, a la literatura i a les ciències. Fins esdevingué membre corresponent de la Societat astronòmica de París.

Però a cada reelecció de Díaz hom el troba en activíssima lluita contra els conservadors. Fou elegit diputat. Fou arrestat, en plena Cambra. Aconseguí escapar-se. Repregué la lluita al costat de Carranza...

En acabat, canviada la situació ministerial, va ésser ministre, enviat extraordinari a Alemanya, ambaixador al Brasil, i ara, a la fi, president de la progressiva República mexicana.

Clemenceau

Li deien "el Tigre" per la seva grapa, perquè fou tenaç quan era a la tasca; pel demble sorrut, pel criteri masculí i perquè els seus mots semblaven urpades.

Era un home laic al qual admirava pel seu gran prestigi la gent de sotana; del poble nasqué, el poble estimava, i a ell, en morir, donà el cos i l'ànima.

D'estil breu, concís, sa oratòria càlida arreu encenia el cor de les masses, i amb el genial do de sa paraula, queien els governs, tombaven les cambres.

A l'instant més crític, a l'hora més tràgica, el seu optimisme va salvar la França; ell, de la Victòria, va ésser el bon pare;

ell lliberà el món dels monstres en armes.

D'ençà de la pau per ell imposada, era Clemenceau l'home de sa casa; més que un patriota de la seva França, un gran ciutadà de totes les pàtries.

Quan deu mil canons, mort, l'homenatjaven, i al vent rebrunyen sorolloses salves, al recó d'un bosc de sa Vendée aimada quatre homes humils son cos enterraven.

FORLIFE

Una objecció al marge

ENS poden dir totxos, ens poden dir també rucs, si els plau, àdhuc que no tenim autoritat per a refutar ni tan sols comentar res de ço que els nostres savis escriuen. I bé, tant s'hi val. Nosaltres tenim quelcom al cor que, de vegades, ben sovint, és millor que no tenir un devessall de saviesa al cervell.

Nosaltres tenim arrelat el sentit d'evitar tota ofensa als nostres, encara que el suposat ofès s'hagi fet mereixedor d'ella, i, més encara, el fer-ne bugada pública.

Això d'escampar arreu els defectes d'altri, no és cosa pròpiament de savis, que diguem, ni menys d'escriptors novells que vulguin dar entenent que ho són ja de petits.

Escrivim això, tal com ho pensem i ens raja, a propòsit de l'article que un d'aquests savis, que signa amb la inicial M., i a qui no tenim l'honor de conèixer ni de vista, publicà amb data del 28 de Novembre al setmanari patrocinat per l'Hurtado, tan sols per mal retreure els errors — si n'hi hagueren —, trobats en la conferència

que, en memèria de l'Iglèsies, donà Lluís Capdevila a Sant Andreu.

Hagués estat sols assenyalar els errors, fins i tot, tenint en compte la qualitat de savi novell del signant, i li hauríem excusat la filípica a aqueix senyor M. Però és que a l'article, fins hi deixa anar la barroeria, l'insult; i això, si dedicat a qualsevol desconegut ja ens semblaria una bajaranada, dedicat a Capdevila, amic entre els amics, i bo per excel·lència, ho trobem senzillament indigne i mancat de tot sentit de companyonia, i ensem de valor literari.

L'amic Capdevila podrà, o no, replicar al seu fescantador, a qui deurà conèixer.

Això, fins a cert punt, no ens ha d'interessar. Ço que sí ens interessa, però, és que, avui per aquest, demà per aqueix altre, sols per voler afirmar el remotet de saviàs, hi hagin literats que no trobin altres temes millors que malparlar dels seus companys, ignorem amb quina finalitat, ja que de suposar la de purificadora, hauríem de començar per esmicolar la tasca del malparlador.

Que una cosa, creiem, és la crítica assenyada i literària, i altra la xerrameca baixa de bugada a l'estil de rentador públic.

Lluís RAMIREZ CARULLA

Conferència de Samblancat

Avui, dissabte, a les deu de la vetlla, tindrà lloc i efecte, a la Cooperativa de Consum "Pau i Justícia", Pere IV, 230, organitzada per la seva "Secció Cultura", una conferència a càrrec del nostre company Angel Samblancat, el qual dissertarà sobre el tema "Les Cooperatives i la Cultura".

L'assistència és pública.

Per causes alienes a la nostra voluntat deixem de publicar aquesta setmana, l'article «Intencions», del nostra company Lluís Capdevila

LLIBRES DE GUERRA

TOTHOM n'ha parlat prou a propòsit de la publicació de "Res de nou a l'oest" i de tots els altres llibres i llibrets que van apareixent o que es desenterren dels magatzems de les llibreries. Hom ha discutit, a casa nostra, si "Res de nou a l'oest" és superior o inferior a "El foc", de Barbusse. Aquesta discussió l'han tinguda tots els crítics mediocres del món que no han estat capaços de trobar les raons de l'èxit sense precedents aconseguit pel llibre de Remarque.

Aquest èxit del llibre alemany "Res de nou a l'oest" amenaça d'esdevenir un flagell. En pocs mesos a Berlín, París i Londres, s'han publicat més de cinquanta llibres de guerra. Tots els editors pretenen llençar el llibre més emocionant sobre la gran epopeia. Tots els autors creuen haver trobat un jaciment d'or aprofitant la voga sobtada del llibre de Remarque, o posant-se a escriure una novella amb records personals o impersonals del front. Hom hi ha abocat mots gruixuts pel broc gros, hom ha pintat sofrències esgarrioses, hom ha abusat de l'evocació crua i emocionant de la vida a les trinxeres...

I el resultat d'aquesta epidèmia progressiva de llibres de guerra haurà estat una terrible decepció per als editors. El públic no es deixa enganyar tan fàcilment. L'opinió internacional que llegeix aquestes obres ha classificat perfectament els llibres bons, viscuts, espontanis, i els llibres rescalfats, artificiosos, comercials. Cada lector se l'ha feta aquesta classificació. Jo, per exemple, entre els "bons", entre els "excel·lents" llibres de guerra viscuts i espontanis que tenim en català hi compto el llibre d'En Pujulà i Vallès, titulat "En el repòs de la trinxera", llibre escrit durant la guerra, de la trinxera estant, de vegades sota els vanos mortífers de les metralladores, de vegades amb aigua fins als genolls, veient passar la imatge de la mort a cada instant. El llibre de Pujulà i Vallès aparegué l'endemà de l'armistici, abans que "Le feu", de Barbusse, abans que el llibre de Remarque i que els de Glaew o Zweig. Fou, doncs, el primer llibre de guerra escrit en català per un català testimoni presencial — soldat aliat — de la guerra.

Ara he cercat entre els llibres de la meua biblioteca aquest llibre de Pujulà i Vallès i l'he tornat a llegir amb la mateixa emoció que quan vaig llegir-lo per primera vegada. No és, naturalment, "El foc", de Barbusse ni és el llibre de Remarque. Però indubtablement té capítols sencers SUPERIORS a molts capítols del llibre de Remarque. La forma epistolar que dóna a la descripció de la vida i les aventures del front, potser perjudica l'interès de la narració; però l'emoció, l'autèntica emoció, no manca enlloc del llibre, hi ha pàgines insuperables i sobretot hi ha un darrer capítol que val tots els llibres de guerra escrits posteriorment.

Jo entenc que una reedició d'aquest llibre de Pujulà i Vallès seria ben acollida de les noves generacions catalanes. Cal recordar, a honor del seu autor, que "En el repòs de la trinxera" ha estat el primer llibre de guerra aparegut a Europa.

Domènec de BELLMUNT

La columna de l'esquerra

EL DR. J. AIGUADÉ I MIRÓ

És jove, molt jove. Però és un esperit fort. Metge i consciència. No direm que sigui polític. El polític és sempre un element distint de l'estadista i de la consciència.

Podríem classificar el polític en l'home que veu els fets a través dels homes; l'estadista, en l'home que veu els fets a través de les doctrines; i la consciència a través de les idees.

El doctor Jaume Aiguadé i Miró és una consciència. No ha tingut temps d'entrar en la vida pública en l'hora que la publicitat podia donar-li un nom o podia fer-se'l.

Precisament cal reconèixer en ell un home que ha tingut la valentia civil, el valor cívic precis per a donar a conèixer el seu ideari ans que només hagi estat entre la minoria que el volta, en hores que no eren pas les millors per a manifestar-se públicament.

Això li dona, entre nosaltres, un gran prestigi.

Hem dit consciència, i això és ben just ço que es tradueix tant en ell personalment com en llurs obres.

Així teniu, per esplendorós exemple, el darrer llibre seu, "La lleialtat a l'època". En aquesta obra, el doctor Aiguadé diu la veritat, és a dir, la seva veritat, que és la nostra, naturalment. I la veritat del doctor Aiguadé està dita amb claredat meravellosa i amb humanitat viva.

Ell no és pas un metge que vulgui passar per la vida complint el deure de curar els malalts o d'ajudar-los a passar les malalties de la millor manera possible; ell s'adona que la vida, i especialment un home que té guarda dels cossos humans — els pobres i migrats cossos humans —, deu tenir també guarda de les gents.

Es home treballador, digne, arrelat a la terra, ferm al treball, que ha sabut agermanar d'una manera digna i admirable l'amor al país més categòric i més franciscà, però no pas del de Via Laietana — sinó a l'altre —, i la visió del futur de les col·lectivitats organitzades.

Com a home, ens mereix respecte; i com a exemple, també.

Treballa per a poder viure, defensant un ideal, donant-li tot l'espai necessari i tota la joventut que té.

Es un ciutadà dels que calen a les ciutats modernes, perquè ell té els ulls oberts a la vida d'ara.

Es un home que hem de tenir en compte per al futur.

El doctor Aiguadé i Miró pot ésser la consciència d'un moviment i d'un partit polític.

Pot fer escola.

La setmana que ve: HUMBERT TORRES.

VIATGE A ORIENT

El senyor Cambó ha anat cap a Orient. Són ganes de passejar. Si hagués esperat unes setmanes, els reis li haurien portat el que hagués demanat.

EL LANDRU ALEMANY

El misteriós assassí de Dusseldorf segueix fent de les seves. No sabem pas si l'agafaran. Els estava fent molta falta per posar-los a la altura que cal.

Es un Landru traduït a l'alemany. I un exemplar d'aquests no surt cada dia.

MATCH NUL

L'altre dia dos boxadors es van barallar —segons ens diuen— per l'amor d'una dona.

El vencedor del match, s'emportaria el trofeu. L'àrbitre, però, va donar match nul.

I la pobra "dama" encara s'està esperant No hi ha dret!

BONANÇA

Un savi, geòleg i astrònom de nomenada, acaba de descobrir infinitat de noves taques en el disc solar.

I diu que aqueixes taques tenen la culpa de què, a pesar de l'època de l'any en què ens trobem, encara no faci fred.

Si hom pensa en els pobres, que sofreixen tant a l'hivern, no pot menys d'alegrar-se d'aqueixes deformitats astrals.

Volem dir que, per nosaltres, ja està bé el Sol com està; i que no cal que el duguin a treure taques.

OH, LA BOXA!

En Griffiths ha vençut l'Uzudun. Però, "no ploreu, ninetes", perquè, si aquesta falla ens podia trastornar, una joia més alta i més intensa ens ha recompensat tots els neguits.

La joia ha estat la victòria de Gironés, el minyó gracienc, avui campió d'Europa.

L'heroi boxador, si bé ha rebut uns quants cops de puny que li han fet sagnar els ulls, ara és més "as" que abans, i ha guanyat deu mil drets... que és el que es tractava de demostrar.

Qualsevol tira per savi, en aquest món de mones, en què ens obliguen a viure!

ENDEMIES I EPIDEMIES

A Anglaterra s'hi ha declarat, actualment, una epidèmia de verola negra.

Anem a dir que ja fa molts mesos que John Bull pateix la febre de molts milers d'obriers sense feina.

I aqueixa sí que és una bona verola. I ben negra!

DEL CONFLICTE RUS-XINES

La situació de Mukden sembla que no ofereix ja cap perill.

Els xinesos han arronçat, i han fet bé. Tan mateix s'apropa Nadal, i han volgut fer bona la dita: "cada ovella a son corral".

Ara menjaran tranquil·lament el gall a casa, que d'altra manera no haurien paït les castanyes ni en sis mesos.

Ah!... I els soviets, tan orgullosos i contents amb la victòria.

Una victòria que no és tal, des del moment que, per sort, no hi havia hagut declaració de guerra.

L'AI AL COR

Corre la brama que França està a punt d'emprendre grans obres de fortificació a la ratlla fronterera d'Itàlia.

D'altra banda, sembla que Tardieu i Mussolini no s'entenen pas gens en l'assumpte del desarmament naval.

A les persones pussilànimes, aqueixes noves els fan l'efecte de terratrèmols, d'aquells tan espectaculars.

I voleu dir que, tant per tant, de tot això no en tenen també la culpa les taques del sol?

PATRIA I MATRIA

Els mexicans volen ara que la pàtria d'Edisson sigui Mèxic, perquè, segons diuen, el famós inventor va néixer a la terra de les mil i una revolucions.

S'ho agafen malament. Si el petit Edisson no s'hagués mogut de Mèxic, potser ja fóra mort. Doncs, si el fugir d'allí i refugiar-se a Nova-York li fou la vida, pot ben dir que és dels Estats Units.

De tota manera, val més que, això de la pàtria que li pertoca, ho discuteixin ara que és viu, i el millor serà que li preguntin al propi Edisson.

No passi com amb Colom, que totes les terres el volem, i ens l'haurem de fer a palletes.

QUI ES EL VALENT?

Un savi francès ha descobert que el major nombre primer, és a dir, divisible solament per ell mateix i per la unitat, era un nombre de cent vint-i-set xifres!

Invitem els nostres lectors més estudiosos i aplicats a comprovar-ho per ells mateixos.

Qui ho trobi, que avisi. Repicarem de bo de bo.

LA DÈRIA

A la cambra italiana, en una sessió d'homenatge al príncep hereu, el president va dir: "Serà, amb seguretat, digne de conduir algun dia el poble i els soldats d'Itàlia."

Conduir els soldats, vol dir menar-los a una guerra. On, si no, s'han de portar els soldats? Pobres soldats i pobre poble!

PER QUÈ CAL?

Ha estat desmentida oficialment la notícia segons la qual havia d'ésser creat un Banc al Vaticà.

Tant-se-val! Ara que són tan amics, els diners ja els podrà guardar Mussolini.

LA NOVA ALEMANYA

El Reichstag ha rebutjat, per aclaparadora majoria, el projecte de llei contra el pla Young. El projecte, per tant, ha d'ésser sotmès a un plebiscit.

Aquest tindrà lloc el dia 22 del mes que som.

L'opinió general és que les files nacionalistes sofriran una nova i completa derrota. Ho celebrarem.

DISTINGIM

Vora la cinquantena molts homes prenen per seny allò que no és més que sequedat de cor o d'esperit.

Aquest és el cas de molts homes d'idees liberals que a les seves velleses es tornen conservadors.

COMENÇA EL DRAMA

Ja ha sortit el personatge tètric de cada any.

Cada temporada, a la primera escena de "Els primers freds", surt a les taules, invariablement, "el pobre home que mor de fred i de fam".

I fixeu-vos que mai es pot identificar, perquè sempre va sense documents a les butxaques.

Deu pensar que els papers refreden.

La setmana vinent compreu
"L'Esquella de la Torratxa"
dedicat a les modistes

La columna de la dreta

JOAN ESTELRICH

BARÍTON?, com diu Josep Pla.
Dictador?, com fa entreveure Joan Minguet.

Manyefla?, com diu Josep Carner.
Res més que secretari?, com diu Cambó.
Què és Joan Estelrich?

De moment, jueu. Jueu, sefardita. Nat a Mahó.

Després, un ambiciós considerable.
Home d'empenta. Sap aprofitar el moment.

S'adona que posar-se en front de l'Ors, en el precís moment de la decadència del Pantarca, era adquirir la confiança de la Lliga Regionalista, i potser ésser capdavanter d'un moviment espiritual importantíssim.

Es posa en relacions només que amb savis. Té la clau de la porta del despatx d'En Cambó, i comença a fer un doble joc, costós només els primers temps. Per a veure En Cambó — diu la gent —, el millor és veure abans l'Estelrich. Aquest aconseguirà l'entrevista.

Es el moment en què Cambó s'enriqueix i sent la necessitat d'anar pel món. Li calen relacions internacionals. Llavors, cada matí, l'Estelrich truca a la porta del senyor Cambó, i li porta un turista nou:

—Miri, hi ha un professor de la Universitat de Boston que a vostè li interessa veure'l...

—Porti-me'l.
—Miri, el senyor Cambó cedeix de molt bon grat a rebre'l.

—Anem.
Així, fent aquest joc, actua com una polarització de totes les relacions internacionals.

Armand Obiols assegura d'una manera categòrica que no sap llatí, i menys grec; i que si vol fer una aposta, està disposat a mantenir-la. El jove Nicol assegura que sí que sap llatí, perquè a Mahó havia ajudat a missa. Just Cabot no creu en la intel·ligència de l'Estelrich, i creu que el pitjor mal de la F. B. M. és que ell hi sigui al davant.

Uns anys s'ha pogut mantenir gràcies a posseir la clau de la caixa de la F. B. M., i a les mil i una publicacions que diuen que surten d'un moment a l'altre; però ara hi ha un cert moviment contra la dictadura estelrichiana. Potser és per això que fa aquesta campanya contra la crisi del caràcter.

Caràcter? Si sentissiu parlar íntimament tots els de la F. B. M., ja sabríeu com va tot això dels clàssics...

Ara, que ell és molt simpàtic. Un temps tingué un gran partit entre les dones. Ara, que aquest partit li prengué En Joanet Chabàs.

La setmana que ve: PUIG I CADA-FALCH.

A l'honorable don Jaume Claramunt, director d'"El Diluvio"

Benvolgut Senyor:

Nosaltres sabem l'home honorable i bo que és vostè; nosaltres sabem la seva honradesa i la seva dignitat; nosaltres l'estimem perquè mantenes vegades ha obert les portes de la seva casa als pobres, als treballadors, als humils, i ha estat just defensor de les seves causes. Però no tots els que el volten són dignes, justos i honrats; no tots tenen les mateixes intencions que vostè, i entre ells qui fa la secció de Notes polítiques, que creiem que es diu senyor Roselló i és reformista. Donar la secció de Polítiques a un home que forma part d'un partit monàrquic, en un diari republicà i democràtic, ens sembla un error extraordinari. Així comprem com, des d'aquesta secció, es va atacant, cada dia, els homes de les esquerres, per a deshonrar-los davant de les masses treballadores. Un dia són atacs contra Marcellí Domingo, que realitza una tasca republicana ben digna i ben ferma, altres són Julià Besteiro, contra Alexandre Lerroux; altres s'obliden de commemorar en aquella secció, per exemple, la diada de la mort de Francesc Layret, etc... Però no s'obliden mai de parlar, i bé, d'un home com Melquíades Álvarez, a qui es deu uns passos enrera en el moviment republicà del país...

Vostè, que és un home equànime, no pot continuar mantenint en la seva secció política un home que no té altra missió que bescantar els republicans en un diari perfectament republicà. Darrerament, ha sortit un solt contra Marcellí Domingo, propi de La Nación, d'El Debate o d'A B C, que poden combatre'l, perquè, a la fi, és un adversari. Però atacar un home republicà que no fa més que treballar per una causa, des d'un diari que se'n diu, no és gaire honorable. Vostè, mestre de periodistes, vostè, Jaume Claramunt, a qui tothom estima per la seva bondat i la seva meravellosa vida honrada, no deu mantenir més aquest home que, fent el que fa, deshonra un diari de tanta tradició republicana com El Diluvio.

Ja que vostè és incapaç de treure-li el pa, perquè és bo i paternal, canviï la secció: doni-li les Religioses o les Marítimes. Això potser ho farà bé.

LA CAMPANA DE GRACIA.

REUS

JA ens hem empassat les festes d'Octubre. Hi ha alguns, ben pocs, que diuen que foren populars; però la majoria diu — i diu bé —, que foren ben altra cosa. I per botó de mostra, n'hi ha prou amb llegir el programa de les mateixes, del qual els organitzadors es cuidaren molt bé de posar de recó tot el que pogués tenir caire popular. Exemple: el segon dia de les festes, que hi havia passades de gegants i nans, matí i tarda, no es va veure cap gegant ni nan pel carrer. Això, a primera vista, sembla no tenir gran importància; però en té, i molta, si es té en compte l'alegria immensa que produeix als infants i fins als grans. I, com els gegants, van córrer la mateixa sort les "dianes" per les bandes militars i civils, que tampoc se'ls hi va veure el pèl.

Res, és allò de: qui fregeix, fregeix com vol. I no cal donar-hi voltes. Els de les tenebres, que foren els que les organitzaren, amb els diners de molta gent de la flamarada, es van creure — amb raó — que se'ls havia donat un vot de confiança per fer les festes com volguessin; i, està clar, el seu interès especial va ésser que les processons i "Oficis" obtinguessin èxit.

L'únic que hi ha en tot això, és el fet que sembla que es vulgui fer aparèixer Reus com a creient, sense ésser-ho; el que hi ha són moltes conveniències, i, encara més, hipocresia. Qui es cregui que la gent de Reus s'ha tornat creient, no hi veu més enllà del nas. Tot és comèdia, comèdia pura, ciutadans.

Està clar que als "tenebrosos" no els convé dir-ho tal com ho diem nosaltres, per allò de: anem tirant de la rifeta; ells ho veuen més clar que nosaltres; s'hi va molt bé dalt del ruc.

Com a conclusió, hem de dir que el "tràgala" ens l'hem tragat. I per vergonya de tota l'opinió liberal.

Fins a tornar-hi.

P. E. P.

SANT ANDREU

FA un quant temps que els pacífics habitants de la barriada de Sant Andreu som espectadors d'un desvetllament espiritual esdevingut a la joventut d'aquest poble.

Aquest despertar, però, es manifesta no amb un afany de crear casals culturals per poder-hi anar a instruir-se, lloc per on creiem que deuen començar-se aquestes obres, sinó que se les han agafades amb una febre delirant a donar a conèixer llurs ideals, per mitjà de publicacions mensuals i quinzenals.

Fins aquí, no tindriem pas res a dir d'aquesta feina, la qual considerem molt noble i digna de lloança, sobretot si es té en compte l'ensopiment en què intel·lectualment ens trobàvem; però hi ha un fet, que és el que ens fa escriure el present article, que ens dol molt i fins ens revolta l'ànima. Aquest és la poca atenció que les dites publicacions posen en el repàs d'originals. Em vui referir a la mala ortografia que porten. Es vergonyós veure les faltes que en aquest ordre cometen. Sembla mentida que no es donin compte del mal efecte que això produeix al públic, i del poc bé que es fan escrivint tan malament.

Repassant els darrers números dels quatre periòdics que veuen la llum en aquest districte, en tenim prou per fer-nos-en ben bé càrrec.

Els menys tarats d'aquesta malura anti-ortogràfica són "Puntejant" i "l'Andreuenc"; però els dos restants, "El Cor del Poble" i "Volades Novel·les", fan llàstima de mirar (ortogràficament).

El que més angúnia fa, és "Volades Novel·les"; però aquest podem esperar-nos un xic a fuetjar-lo, perquè és molt novell i està guiat per minyons bastant inexperts en matèria gramatical, però de molt bona voluntat, ço que fa esperar que, un cop estiguin ben sentats, procuraran esmenar-se. L'altre, "El Cor del Poble", ja és tot una altra cosa, puix està reconegut que dintre el seu cos de Redacció hi ha individus de reconeguda solvència en gramàtica catalana. Doncs, bé; si veiéssiu el darrer número d'aquesta publicació, és una "Torre de Babel" literària.

Es de dordre que un factor tan importantíssim com és el de l'ortografia, resti al marge de les preocupacions d'aquests minyons.

Nosaltres creiem que és un deure essencialíssim que les publicacions catalanes siguin presentades correctament escrites; per haver de sortir mal escrites, és millor que no es publiquin.

Se'ns dirà, potser, que els quotidians catalans, que haurien d'ésser els primers a fer-ho, moltes vegades no compleixen aquest requisit.

Però el cas de la publicació diària és del tot diferent; ja que tenen molta feina, i és fàcil que algunes vegades delinqueixin;

mentre que per donar un repàs a una d'aquestes revistes, amb una hora n'hi ha prou, i no creiem que sigui cap sacrifici el perdre una hora cada mes, per repassar els originals. ¿No creieu que si es posés una mica de bona voluntat i s'arrangés aquesta plaga, hi sortiríem guanyant tots?

Jaume RIBAS.

SENTMENAT

POBRA collita deuran recollir els "missioners" que ens visitaren, semblant com sembraren amb tan dolenta llavor. Nosaltres, naturalment, no anàrem a sentir els sermons, perquè tenim altra feina més profitosa a fer; però per referències sabem que un dia aquell bon senyor les va agafar contra l'Art i els artistes, i en digué les mil pestes; entre altres coses, va dir que no comprenia com a un home, per la senzillera raó d'ésser un gran artista (diguí's pintor, escultor, escriptor, etc.), l'hi fessin un monument.

Doncs, a qui s'han de fer, els monuments, sinó als grans artistes? Als idiotes?

Després, les va agafar contra els llibres, contra els setmanaris, contra... en fi, tot paper escrit que les cantés una mica clares, i digué que hauríem de cremar-los tots.

Entre una cosa i una altra, en aquest i altres dies, féu un hatibull tan gros, que no sabia com sortir-ne, fent-se contínues contradiccions (algunes de pronòstic reservat), que, no sabent com sortir-ne, finalment ho condemnà tot a la foguera...

JOVESCRU.

IGUALADA

Crida

SI sabéssim que a Igualada hi haguessin homes d'ideals progressius (que sí que n'hi deu haver, malviatge!), els preguntariem: I què hem de fer, minyons? Encara dura la son?

Perquè eren moltíssims els que en aquest poble es consideraven de republicans enllà. No ens mancava el Centre Autonomista Republicà, el "Centro Republicano Radical", ni la Federació Obrera, amb bandera vermella i tot. De periòdics, en teníem tres, exactament un per cada tendència. Però, avui, per dissort de tots nosaltres, hem perdut quasi tots els Centres, els portaveus, i, al semblar, fins els qui la veu portaven i tot. Quant d'entusiasme perdut, esvaït dintre l'olla grandiosa de la vulgaritat!

Que se'ns digui que no n'hi ha per tant, que exagerem. Que se'ns demostrï que l'esperit del popular "Goldu" Sabat i de l'obrerista Enrich, de llunyana, però d'agradosa recordança, perduren entre nosaltres malgrat la inclemència... dels temps. Això, precisament això, és el que voldríem. I, com que el nostre intent és el de refer les forces progressistes de la ex-liberal Igualada, estem esperant amb anhèl d'amics tots els homes que s'inspirin en idees de progrés i

llibertat, per a posar-nos d'acord i emprendre junts la tasca de crear una oposició efectiva a la gosadia sempre creixent dels reaccionaris de casa.

Perquè estem freturosos de combatre aquesta genteta obscurantista, tenebrosa, que de tot fa escarafalls menys de les seves grotesques actituds. Perquè volem que la nostra ciutat torni a assolir la fama d'avençada i respectuosa que ha perdut, perquè així ho hem volgut nosaltres.

Si ens engresca que el món vagi cul enrera, res no hem dit; però, si creiem que la tendència normal dels pobles és la d'anar a la recerca del seu benestar, tant moral com físic, lliurem-nos ràpidament a una acció de conjunt, per aconseguir, com a èxit mínim, el respecte que els nostres ideals es mereixen. Fent-ho així, quedaríem sincerats davant de nosaltres mateixos, i podríem evitar que la gent de l'acera d'enfront s'atrevis a ficar la seva pota negra dins les aules de l'Ateneu, i a consumir indignitats com la del 13 d'octubre prop passat, en qual dia un enterrament civil es va haver de portar a cap en condicions que ben poca cosa tenen a veure amb el respecte que es deu als morts.

Fins aquí nosaltres. Poseu-hi vosaltres la resta. Us saluda afectuosament,

UN GRUP
D'ENTUSIASTES

J. R. (Sant Andreu). — Es possible que es publiqui.

P. E. P. (Reus). — Anirà.

Corresponsal (Igualada). — Anirà, com tot lo que envieu. Vós sou dels que ho fan bé.

A. M. (Lleida). — No, senyor, s'equivoca. El nostre company Lluís Capdevila sols dóna conferències en societats obreres i d'esquerra. No l'interessen altres públics.

A. Z. — No farem res, amb aquests versets. Als joves els ha d'interessar quelcom més important que els versos.

J. N. — No, home! Vostè s'ha equivocat de porta. Això envii-ho al Ruc... abado!

D. C. — Anirà, si us sembla, el de la page-sia. I el de Clemenceau, com ja haurà perdut actualitat, el deixarem córrer.

Bironday (Vic). — No ens podria enviar alguna altra cosa més vibrant? Això no té prou interès.

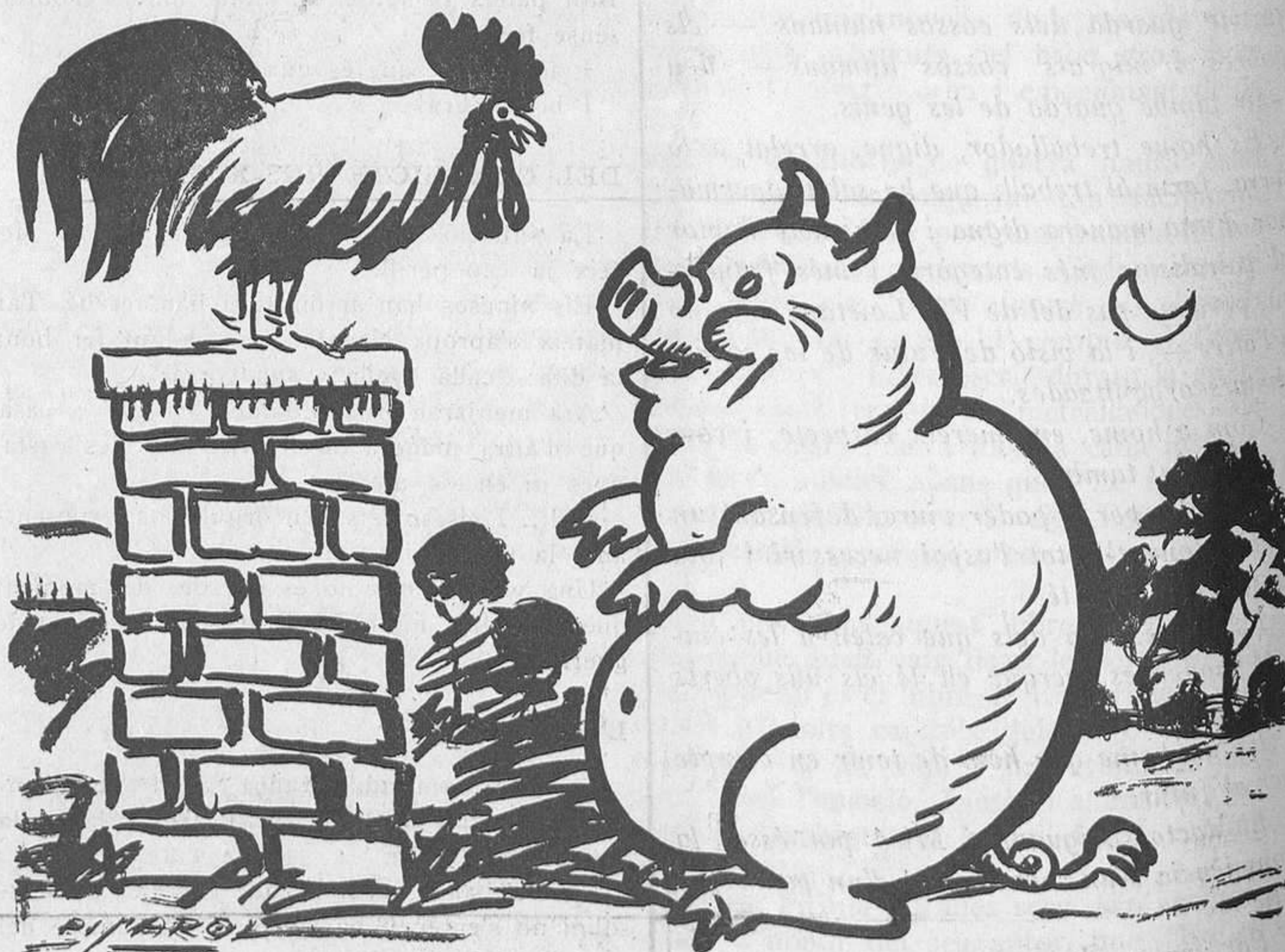
L'oncle Pau (Sant Sadurn). — Anirà... si la censura ho vol. Però ens sembla que no voldrà.

V. R. B. (Puigreig). — No és prou correcte de rima i mètrica. Cal que estudeu amb caratge, que potser ho fareu bé.

Jovescrú (Sentmenat). — Anirà.

AQUEST NUMERO
ESTA REVISAT
PER LA CENSURA

Imp. "La Campana". — Om, 8. — Barcelona

Història Natural

Ara, germà gall, t'ha arribat el teu Sant Martí.